

orka

Orkumálið fyri tingið um eina viku

Ætlanin er at hava orðaskifti um orkusurningin í tinginum mánadagin 22. ella týsdagin 23. februar. Hetta upplýsir tingformaðurin, Jógvan Sundstein. Hann sigur, at Orkuraðið nú hevur gjørt tað seinasta tilfarið klárt og verður tað sent flokkunum í næstu viku. Síðani skulu tingmenn hava møguleika at seta seg inn í tilfarið, áðrenn sjálvt orðaskiftið verður í tingsalinum.

Løgtingið samtykti í fjør, at tingið skuldi hava eitt orðaskiftið um orkusurningin, nú tað hevur ógvuliga stóran týdning, at vit leggja til rættis ein miðvisan orkupolitikk fyri tey næstu árin.

Uppá fyrisurning hvat kann bliva urslitið av einum tilikum orðaskifti sigur Jógvan Sundstein, at tað er ilt at siga. Møguliga fer málið í eina lögtingsnevnd til víðari viðgerð ella tað kann verða sent landsstýrinum til at koma við einum uppskoti í orkumálinum.

Vit mugu loysa orkutørvin við egnum orku- keldum

— og sostatt fáa uppbyggt eina størri trygd fyri orku til tann neyðuga ídnaðin í krepputíðum. M.a. hetta sigur Hergeir Petersen, verkfrøðingur. Lesið síðunar 10 og 11

Tað kann ikki umgangast, at tað kemur at siggjast nakað til útbyggingarnar. Men taka vit hyljarnar og verkini í Vestmanna verða tey av teimum flestu roknað sum »turistattraktionir«

Orka í Sosialinum eina ferð aftrat

Seinasta orkuskoyti í Sosialinum kemur næsta leygardag. Vit fara tí at heita á folk, sum eru hugaði at fáa tilfar við í blaðið ella siga sína hugsan í hesum so stóra alvarsmáli at senda tað til Sosialin bein- anvegin. Vit skulu eisini gera vart við, at vit hava liggjandi væl av »orkublað- um«, um áhugi skuldi verið fyri at útvega sær hesi.

Framhald av síðu 11

Semjast og byrjið

Tað lyggja vetrarveðrið í Føroyum (ca. +3 stig í meðan) ger, at luftin er vælegnað sum hitakelda í samband við hitapumpur. Royndir við hesum hava eisini vist gott úrslit og er møgult at fáa ein samlaðan hitafaktor, sum liggur á hædd við, hvat anlegg, ið brúkar sjögv sum hitakeldu, kunnu koma uppá, tá tann el- nýtsla í sjögvpumpurnar brúka, er tikin við, sum rimuligt er.

Okkara politikarar hava síðani orkumálið bleiv aktuelt fyrst í 1970-unum vist hesum litlan áhuga, og tí eru vit komnir langt afturút.

Vit mugu tí vóna, at okkara politisku myndug- leikar visa málinum, ið er eitt samfelagsmál, áhuga, semjast um ein orku- politik og fáa gongd á ut- byggingarnar sum skjót- ast.

Framhald av síðu 11

ónina í el-nýtsluni mun- andi, tá hitapumpurnar (um ikki fólk spara og slökkja um náttina) koyra alt samdøgrið. Tann installeraða vindeffektin kann soleiðis vera størri í mun til dømið framman- undan, samtiðis sum øll el- nýtslan verður væl størri.

Tað verður sagt um vindkraftverk, at hesi hava onki effektivirði — ein kann ikki rokna við eini orkuframleiðslu frá hesum verkum, tá brúk er fyri framleiðsluni. Verður koyrt saman við vatn- kraftverkum (evt. komb. vatn/ pumpukraftverkum) verða víðurskiftini væl betri við at vatn verður spart tá nakað av vindi er,

meðan vatnkraftverkin yvirtaka framleiðsluna, tá minni av vindi er.

Um vit ynskja at vera óheftir av innfluttari orku, slepst sostatt ikki undan eisini at útbyggja nakað av vatnkraftini í Føroyum. Tað sum her er nevnt um vindkraftverk, er ivaleyst eisini galdandi fyri aldukraftverk, hóast hesi seinnu nokk koma at geva eina javnari ársfram- leiðslu.

Tær flestu eldru roynd- irnar við stórra vindkraft- anleggum hava verið trup- lar, og illa hevur gingist at fingið teir mest útsettu partarnar á anleggnum til at halda í longdini. Um øll problem við teimum royndum, ið verða gjørdar

í dag, verða loyst, er nokk eitt stig aftrat til, at hesi anlegg kunnu koyra uttan trupulleikar her í Føroy- um, tá tað er nakað av muni á vindviðurskift- unum har hesi anlegg verða reist, og vindviður- skiftunum í Føroyum.

Nevndu trupulleikar við vindkraftanleggum stand- ast av at framleiða brú- bara orku úr tí ójovnu orkuni — vindinum. Tá vindferðin vanliga økist munandi við hæddini, koma bløðini á stórum myllum at ganga á einari vindferð, ið er fleiri m/s størri, tá tey eru í erva í mun til í neðra. Hetta gevur óynsktar ristingar; men verri eru variátió- nir-

ar í vindferðini — hvirlur- nar. Útrokningar og mát- ingar visa her, at ikki er óvanligt við knappligum kreftum á mylluna, ið eru upp í 5 ferðir miðalkraft- ina, sum er stór framman- undan.

Hesi víðurskifti saman við fleiri øðrum gera, at tað er trupult at konstru- era eitt anlegg, ið helst skal koyra eini 15—20 ár uttan ov nógv viðlíkahald, og sum samstundis skal halda til nevndu víður- skiftir, og heldur ikki kosta ov nógv.

Kanningar av kWh-pris- inum fyri streym frá vind- kraftverkum, tá hesi eru seriuframleidd, visa, at við tí miðalvindferð, vit hava í Føroyum (møguliga

um 9 m/s), eigur vind- orkan at kunna konkurrera við aðra orku.

Ein spurningur, ið ikki slepst undan, nú tað verður tosað so nógv um at verja náttúruna er, hvussu tað verður við stórum vindmyllum í Fø- royum.

Eftir teimum kriterium, sum tað sær út til, at ein partur av nátturvinnunum gongur eftir, er tað íva- samt, um tað yvirhøvur verður loyvt at seta hesar stóru um 70 m. høgu vind- myllur upp.

Tað er galdandi fyri vatn/vind- og alduorku, at skulu vit nýta hesar orku- keldur, so kemur tað at

siggjast nakað til hetta í náttúruni, ella sagt eitt sindur annarleiðis — skulu vit fáa nýttu av okkara egnu orkukeldum, so tað munar, er prisurin millum annað tann, at anleggini koma at siggjast í tí fø- oysku náttúruni. Tá tann olja, ið visir seg at vera neyðug til orkutørvin í tí føroyska samfelagnum, skjótt kostar okkum út við 300 mill. kr. at inn- flyta, og tá prisurin fyri t.d. kol og eisini aðrar orkuformar visir seg at fylgja væl við uppeftir (marknaðarprisur fyri »orkurástoff« og orku), eiga vit fyrst at kanna, hvat vit kunnu fáa av okkara egnu orkukeldum.